

Naturskyddsföreningen

Kalkhandläggareträff Örebro 2015

Ellen Bruno

Naturskyddsföreningen

Demokratisk uppbyggd organisation - folkrörelse

- ✓ Över 100 år
- ✓ 221 000 medlemmar
- ✓ 24 länsförbund, 270 kommunkretsar

3 arbetssätt:

1. Uppmuntrar Naturskänslan
2. Påverkar politiker och beslutsfattare
3. Konsumentmakt – ger våra medlemmar verktyg att agera med

Havet och fisket prioriterat område, liksom kemikalier, klimat, jordbruk och skog.

Står bakom miljömärkningen Bra Miljöval

Vattenkraft och Naturskyddsföreningen

- Många av våra tidiga strider stod mot vattenkraftutbyggnaden
- Stämmobeslut 1996 att kunna miljömärka vattenkraft anlagda före 1996 med Bra Miljöval
- Driver många juridiska ärenden om vattenkraftsutbyggnad, tex. Untra kraftverk i Dalälven
- Driver politiskt på för att förslagen i vattenverksamhetsutredningen ska realiseras – 100% förnybart kan kombineras med äkta grön vattenkraft.

Vad är en miljömärkning?

- Frivilligt och hårdare än lagstadgade krav.
- Ett sätt för konsumenter att aktivt påverka utan att själva behöva skaffa alla kunskaper.
- En äkta miljömärkning kännetecknas av:
 - Relevanta miljökrav
 - Krav som sätts oberoende av den enskilde producenten
 - Oberoende kontroll av att kraven efterlevs
 - Kraven har ett livscykelperspektiv
 - Kraven skärps successivt

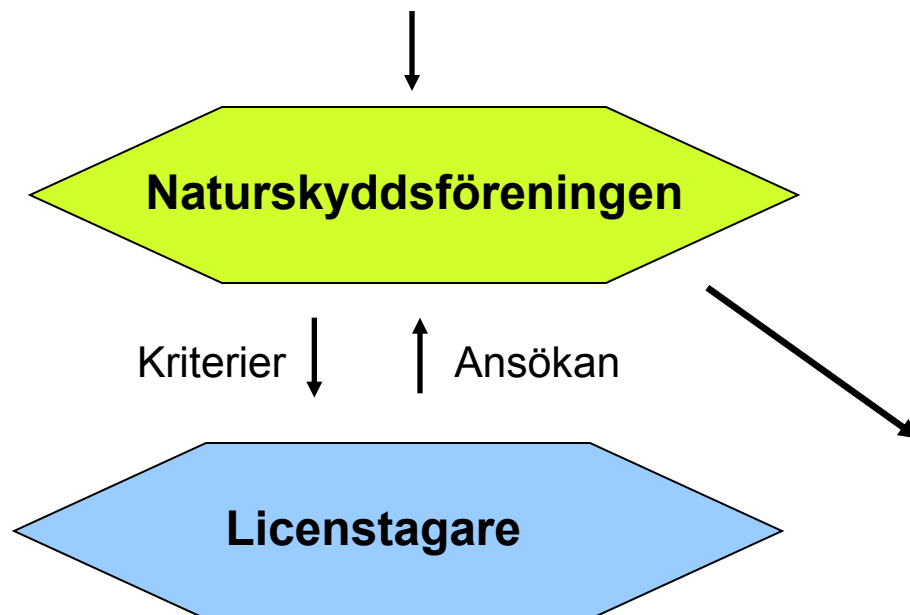
Bra Miljöval

Så funkar Bra Miljöval

Ge oss kraft
att förändra.
Pg.901909-2

Miljömål

Märkning

Så utvecklas Bra Miljöval

- Ungefär vart 6-7 år sätts nya kriterier. Elkriterierna sattes 1996, 2002 och 2009.
- Varje kriterieuppdatering innebär hårdare krav. (Man kan i teorin också lätta på vissa krav).
- Tumregel: Max 20% av utbudet på marknaden ska kunna miljömärkas.

Kriterier för Bra Miljöval vattenkraft

- MLQ
- Inga torrfåror
- Avsättning ca 1500-2500 kr per GWh såld Bra Miljöval el baserad på vattenkraft
- Samtliga projekt finansierade genom miljöfondsavsättningen godkänns av Naturskyddsföreningen.

Fonderna förvaltas på två sätt

1. Via företag som har Bra Miljöval licens

- ✓ Företagen sköter fonden dvs avsätter själva pengar, initierar projekt, bevakar och slutrapporterar. Ex Fortum, Vattenfall, Godel, Jämftekraft, Bixia, Mölndal energi och Agder energi
- ✓ Alla projekt ska godkännas av Naturskyddsföreningen.

2. Via Naturskyddsföreningens centrala fond

- ✓ Företagen betalar till Naturskyddsföreningen som
- ✓ initierar projekt, bevakar projekten.
- ✓ Alla organisationer och företag kan söka från fonden.
- ✓ Efter slutrapporteringen läggs de ut på Naturskyddsföreningens hemsida

Naturskyddsföreningen miljöfonder

- Syfte minska vattenkraftens miljöpåverkan
- Ca 14 miljoner kronor per år in och (helst) ut, hälften till central fond.
- Alla kan söka ur fonden.
- Ingen medfinansiering krävs. Inget maxbelopp
- Additiv åtgärd – får inte stå i vattendom.
- Gör inte reklam - beroende av att bidragstagare lyfter upp finansieringen
- Ger tex stöd till
 - ✓ Omlöp, vandringsvägar kring kraftverk, skyddsåtgärder.
 - ✓ Riva vandringshinder, t ex gamla dammar.
 - ✓ Vägtrummor, flottningsleder etc

Värdering av ansökningar

- Ska gynna biologisk mångfald, gärna hotade arter, som flodpärlmussla, asp och ål.
- Varaktig miljönytta
- Många parter och ev medfinansiering
- Kostnadseffektivitet
- Lokala krafter, ev i form av tid

Ej:

- Forskning
- Infoinsatser

Några exempel på miljöfondsprojekt

2014: Rivning av Utterbäcks Kvarn i Imälven:

<http://www.svtplay.se/klipp/2330814/utterbacks-damm-rivs>

2014: Återställning av bäckfåra i Fräsebäcken,
Tiveden (Örebro lst)

Exempel på godkända projekt "Bosgården"

Ge oss kraft
att förändra
Pg.901909-2

Erosionsdamm innan Åtgärder. Foto: Länsstyrelsen.

Forsen återskapad. Foto: Anna Ek

Exempel på godkända projekt

”Omlöp Bosgården”

Ge oss kraft
att förändra
Pg.901909-2

Omlöpet vid Bosgårdens kraftstation, en nybyggd vandringsväg i Storån som rinner genom Härryda och Marks kommuner. Foto: Monica Havström

Exempel på godkända projekt "Ulva kvarn"

Ge oss kraft
att förändra
Pg.901909-2

Aspen behöver strömmande vatten för att kunna föröka sig till en livskraftig population i Fyrisån. Det blir en utmaning att bygga bort vandringshindret vid den vackra kulturmiljön intill Ulva kvarn. Foto: Mathias Gustavsson

Exempel på godkända projekt ”Dammrivning Önne å”

Ge oss kraft
att förändra
Pg.901909-2

Naturskyddsföreningen

den 7 september

Detta är Önne å. Den är återigen öppen för fisk och andra arter som tidigare stoppats av en vattenkraftsdamm.

Läs mer på <http://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/om-bra-miljoval/nyheter/?news=24283>

Gilla - Kommentera - Dela

394 9 24

Exempel på godkända projekt "Gavleån"

Ge oss kraft
att förändra
Pg.901909-2

GÄVLE

Galler räddar småfisk från kraftverksdöden

Publicerat: fredag 01 juni kl 15:36, Nyheter P4 Gävleborg

Gallren ska rädda småfisken från kraftverket. Foto: Ingrid Wibom / Sveriges Radio

Genom att sätta upp specialgjorda galler i Gavleån och Testeboån så ska slippa bli mos i kraftverksturbinerna.

Ulf Johansson och Arne Fjälling med det nya nät som ska ge mer kunskap om vilken fisk som lever i de lugna partierna av Gavleån.

Fingaller kan rädda ålen

GÄVLE Ett lutande galler vid det nya kraftverket i Forsbacka och en helt ny sorts fisknät.

Projektet

Naturvårdsprojektet pågår under två år och stöds av Gävle Energi med 1,72 miljoner kronor, Nilsson Kraft med 800 000 kronor, och Naturskyddsföreningens Miljöfond med 4,65 miljoner kronor. Pengarna i Miljöfonden kommer från Bra Miljöval-märkningen av el.

Projektets mål är ta fram en ny kostnads- och energismart teknik för att underlätta för vandrande fisk att ta sig förbi kraftverk.

– Vi har redan tjuvstartat, avslöjar länsfiskekonsulenten Kalle Gullberg som fått pengar till ett stort projekt för att underlätta för fisk att vandra förbi kraftverk.

Exempel på godkända projekt "Spegeldamm"

Ge oss kraft
att förändra
Pg.901909-2

I Norrahammar ska den gamla massadammen formas om till tre mindre spegeldammar med passage för fisken som vill vandra i Tabergsåån. Illustration: Jönköpings kommun

Nu kan fiskarna ta sig förbi Massadammen

Naturskyddsföreningens ordförande i Jönköpingskretsen, Jeanette Eld, och hennes son visar stolt upp Tabergsåån med den utrivna Massadammen. Foto: Emanuel Blume

Mycket av livet i vattnet slogs ut efter av vattenkraftverket Massadammen i Tabergsåån. Öringen kunde inte komma förbi dammen och ta sig till lekplatsen. Med hjälp av pengar från Bra Miljövals miljöfond är nu fiskens vandringsväg åter öppen.

Exempel på godkända projekt "Öring i hela Hjoån"

Ge oss kraft
att förändra
Pg.901909-2

Naturskyddsföreningen bidrar med 2,7 miljoner till Hjo kommuns projekt Öring i hela Hjoån

Med hjälp av de 2,7 miljoner kronor från Svenska Naturskyddsföreningens miljöfond som Hjo kommun ansökt om och beviljats kommer det bli möjligt att återskapa stora delar av öringens ursprungliga reproduktionsområde.
Under förutsättning att tillstånd ges och avtal tecknas med markägare och berörda myndigheter kommer de

Hans-Göran Hansson vill att öringarna ska få leka. Foto: Camilla Karlsson/SR Skaraborg.

VÄTTERN

Öringarna ska få hjälp att överleva i Hjoån

Publicerat: tisdag 28 september 2010 kl 07:09 , Nyheter P4 Skaraborg

Naturskyddsföreningen

Exempel på godkända projekt "Omlöp Hedefors"

Ge oss kraft
att förändra
Pg.901909-2

Hedefors kraftverk ligger norr om Lerum.

Fler exempel

Fler exempel finns i broschyren
Naturinsatser mildrar
vattenkraftens skador:

Intresserad av att ansöka?

- Ansökningshandlingar och information på:
www.bramiljoval.se
- Sökomgångar, sista mars, första oktober
- Kontakta

Magnus Jonsson eller Jesper Petersson på
magnus.jonsson@naturskyddsforeningen.se
jesper.petersson@naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen

Tack för uppmärksamheten

ellen.bruno@naturskyddsforeningen.se